

Схема оцінювання тесту з української мови і літератури – 9 клас, 2025 р.

Тестові завдання	Можливі варіанти відповідей	Схема оцінювання
<p>1. Сформулюйте і запишіть одним поширеним реченням тему прочитаного уривка.</p>	<p>Темою твору є безмежна материнська любов та моральна велич жінки-матері, а також повага до її мудрості й ролі в родині.</p> <p align="center"><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 3 б. 2 б. за правильну відповідь, яка розкриває тему уривка; 1 б. за формулювання, яке частково відбиває тему; 0 б. – за формулювання, яке суперечить темі, чи відсутність відповіді. 1 б. за відповідність речень заданій Структурі.</p>
<p>2. Як ви розумієте виділене в уривку речення? Відповідь запишіть двома складними реченнями.</p>	<p align="center">«Господь милосердний, як є він на небесах, так замість себе дав нам на землі родителів: батько – щоб навчав та до розуму доводив; а щоб чоловік молодий здуру не затужив та не збився з пантелику, так тут мати з такою любов'ю, як є Господь милосердний до нас, грішних».</p> <p>Речення підкреслює велику роль і значення батьків у житті людини, а особливо – божественну місію, яку виконує мати й батько. Бог через батьків дарує людям свою опіку і ласку на землі, тому їхня роль – свята і неоціненна.</p> <p align="center"><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 6 б. (3 x 2 = 6): по 2 б. за кожне речення, що містить правильну змістовну відповідь; по 1 б. – за неповну відповідь, яка не розкриває відповіді на питання; 0 б. – за неправильну, суперечливу, недоречну відповідь. 1 б. за відповідність речень заданій структурі.</p>
<p>3. Спираючись на уривок, дайте відповідь на питання двома складними реченнями. Чому Г. Квітка-Основ'яненко вважає будь-яку матір святою?</p>	<p>1. Г. Квітка-Основ'яненко вважає матір святою, бо вона безмежно любить своїх дітей, піклується про них щиро та самовіддано, оберігає від помилок і підтримує у важкі хвилини.</p> <p>2. Автор проводить паралель між Божою любов'ю до людей і материнською турботою про дітей, бо любов матері схожа на Божу ласку.</p> <p align="center"><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 6 б. (3 x 2 = 6): По 2 б. – за кожну правильну, аргументовану і вичерпну відповідь; 1 б. – за неповну, часткову, суперечливу відповідь; 0 б. – за неправильну відповідь. 1 б. за відповідність речень заданій структурі.</p>
<p>4. До виділених слів самостійно доберіть і запишіть: а) антоніми; б) синоніми.</p>	<p>а) антоніми: вона за ним тужить – вона веселиться / радіє; тяжко розумна була – тяжко безглузда / недотепна / дурна була;</p>	<p>Усього 6 б. (3 + 3 = 6): по 1 б. за кожний правильно дібраний антонім / синонім.</p>

	<p>була заможненька – була бідна /бідненька / вбога / убога / незаможненька / небагата.</p> <p>б) синоніми: рівно пестує – рівно голубить, плакає, леліє, викохує, ласкає; не був змолоду шаловливий – не був змолоду пустотливий, збиточний, неслухняний; Господи милостивий – господи милосердний, добросердий, добросердечний, добродушний, добрий, ласкавий, благосний, добродійний, доброчинний, м'якосердий, предобрий.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	
<p>5. Знайдіть правильну відповідь і обведіть її кружечком.</p>	<p>А. За що Г. Квітку-Основ'яненка назвали «батьком української повісті»?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) він першим в Україні почав писати українською мовою; 2) він першим з українських письменників утвердив оповідну манеру письма; 3) він першим переклав видатні іноземні твори українською мовою; 4) він першим написав повість українською мовою про дворян. <p>Б. Які за жанром твори писав Г. Квітка-Основ'яненко?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) реалістичні романи; 2) романтичні балади; 3) сентиментальні повісті; 4) реалістичні поеми. 	<p>Усього 2 б.: по 1 б. за кожну правильну відповідь.</p>
<p>6. Поясніть значення фразеологізмів своїми словами..</p>	<p>Збитися з пантелику – розгубитися, викликати замішання, подив у когось, спонукуючи іноді до зміни поведінки, заплутати кого-небудь. Серце рветься – хто-небудь дуже хвилюється за щось, страждає від чогось. Не мати Бога в душі (в серці) – бути жорстоким, бездушним, несправедливим.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 3 б.: по 1 б. за кожну правильну відповідь.</p>
<p>7. Поясніть значення слів, увівши їх у складне речення.</p>	<p>Вона була надзвичайно людяною, щирою, доброзичливою і чуйною жінкою, яка всім допомагала і підтримувала, чим могла.</p>	<p>Усього 4 б.: по 1 б. за кожне правильне тлумачення значення слова + по 1б.</p>

	<p>Людний майдан вирував, там навіть голці ніде було впасти: повсюди, куди не глянь, був натовп людей, а чимало з них не могли навіть підступитися до запруженої людьми площі.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>за відповідність речення заданій структурі..</p>
<p>8. Складіть і запишіть речення за схемами. Вкажіть тип складних речень.</p>	<p>1. То ніжно лилася українська лірична пісня, то бриніла тужлива молдовська дойна. <i>Складносурядне речення з розділовими сполучниками (смисловими відношеннями чергування).</i></p> <p>2. Чорні хмари стояли над селом, проте дощу ще не було. <i>Складносурядне речення з протиставним сполучником.</i></p> <p>3. Давайте будемо залишатися людьми, бо це найголовніше в житті. <i>Складнопідрядне речення з підрядною причини.</i></p> <p>4. Сонце таке яскраве, що дивитися боляче, що очі мимоволі заплющуються. <i>Складнопідрядне речення з підрядною способу дії та ступеня.</i></p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 8 б.: по 1 б за кожне правильно складене змістовне речення, + по 1 б. – за правильно визначений тип кожного речення.</p>
<p>9. На місці крапок вставте пропущені літери, запишіть слова, знімаючи дужки.</p>	<p>Основ'яненко один із перших в Україні почав писати народною мовою не тільки про смішне, а й про серйозне. Тому поява Квітчиних прозових творів українською мовою була своєчасним продовженням і поглибленням літературного подвигу Котляревського, актом історичного значення, який довів зрілість і художню досконалість української мови. Інакше кажучи, Квітка-Основ'яненко прийшов в українську літературу в час її національного відродження.</p> <p>У художніх творах, широко використовуючи фольклор, Основ'яненко правдиво показав побут і благородство простих людей, щирість і глибину ...хніх почуттів, розум, працьовитість і кмітливість.</p> <p>Повісті й оповідання Квітки-Основ'яненка нікого не залишали байдужими. Євген Гребінка признався, що, читаючи їх «не раз плакав або реготавсь, як той козак, до знемоги». Простих людей ці твори захоплювали до сліз, бо оповідали про їхнє життя, розказані до того ж правдиво, зі співчуттям. Наприклад, як у повісті «Сердешна Оксана», автор близько до серця приймає біду своєї героїні.</p>	<p>Усього 10 б.: по 1 б. за кожен правильно вставлену орфограму.</p>

<p>10. Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки.</p>	<p>Квітка-Основ'яненко зіграв важливу роль у формуванні української літературної мови розширивши, її базу зміцнивши, її народне підґрунтя, збагативши її художньо-виражальні засоби. Творче надбання першого за часом класика української художньої прози і визначного драматурга користується широкою популярністю. Прикметно, що головні позитивні герої українських сентиментально-реалістичних творів Квітки-Основ'яненка – люди гіркої, драматичної або й трагічної долі. Жінка у творчості письменника посідає значне місце. Ці образи – вічні, бо не дивлячись на внутрішні хвилювання, героїні творів Г. Ф. Квітки-Основ'яненка продовжують іти до поставленої мети. Такі люди надихали, надихають і будуть надихати всі покоління письменників і поетів.</p>	<p>Усього 10 б.: по 1 б. за кожний правильно вставлений розділовий знак:</p>												
<p>11. Знайдіть правильну відповідь і обведіть її кружечком.</p>	<p>Знайдіть правильну відповідь і обведіть її кружечком.</p> <p>А. Автор твору «Дивлюся я на небо»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Тарас Шевченко; 2) Євген Гребінка; 3) Левко Боровиковський. <p>Б. Автор твору «Так ніхто не кохав»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Василь Симоненко; 2) Ліна Костенко; 3) Микола Вінграновський. <p>В. Автор твору «Маруся»:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Григорій Сковорода; 2) Євген Гребінка; 3) Григорій Квітка-Основ'яненко. 	<p>Усього 3 б.: по 1 б. за кожну правильну відповідь.</p>												
<p>12. Установіть відповідність між твором та його жанром, з'єднавши стрілочками рядки.</p>	<table border="0"> <tr> <td>Т. Шевченко «Катерина»</td> <td>←</td> <td>сентиментальна повість</td> </tr> <tr> <td>Г. Квітка-Основ'яненко «Маруся»</td> <td>←</td> <td>романтична балада</td> </tr> <tr> <td>Т. Шевченко «Причинна»</td> <td>←</td> <td>бурлескно-травестійна поема</td> </tr> <tr> <td>И. Котляревський «Енеїда»</td> <td>←</td> <td>реалістична поема</td> </tr> </table>	Т. Шевченко «Катерина»	←	сентиментальна повість	Г. Квітка-Основ'яненко «Маруся»	←	романтична балада	Т. Шевченко «Причинна»	←	бурлескно-травестійна поема	И. Котляревський «Енеїда»	←	реалістична поема	<p>Усього 4 б.: по 1 б. за кожну правильну відповідь.</p>
Т. Шевченко «Катерина»	←	сентиментальна повість												
Г. Квітка-Основ'яненко «Маруся»	←	романтична балада												
Т. Шевченко «Причинна»	←	бурлескно-травестійна поема												
И. Котляревський «Енеїда»	←	реалістична поема												

<p>13. Чи згодні ви з народною мудрістю, яка стверджує: «Любити дитину означає дарувати їй крила, щоб вона могла літати, і коріння, щоб вона завжди пам'ятала, куди повернутися».</p> <p>Відповідь запишіть у вигляді твору-роздуму (8-10 речень). На користь ваших міркувань наведіть 3 аргументи.</p>		<p>Усього 10 б.:</p> <p>а) за відповідність змісту твору темі: 3 б. – за повну відповідність змісту; 2 б. – за незначні відхилення в змісті від теми; 1 б. – за значні відхилення в змісті; 0 б. – за невідповідність змісту твору;</p> <p>б) за мовне багатство і дотримання комунікативних якостей писемного мовлення (логічність, смислову точність, виразність): 3 б. – за мовне багатство і дотримання основних комунікативних якостей писемного мовлення; 2 б. – за незначні порушення і відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; 1 б. – за значне відхилення від основних комунікативних якостей мовлення; 0 б. – за повну відсутність мовного багатства і серйозні відхилення від основних комунікативних якостей мовлення;</p> <p>в) 3 б. за аргументованість викладу: 3 б. – за наявність трьох аргументів; 2 б. – за наявність двох аргументів; 1 б. – за наявність одного аргументу; 0 б. – відсутність аргументів.</p> <p>1 б. – за відповідність обсягу.</p>
<p>14. Запишіть народні (рослинні, тваринні та</p>	<p>Народними символами українців є: калина, дуб, голуб, лелека, вишита сорочка, вишитий рушник та ін.</p>	<p>Всього 9 б. (6+3= 9):</p>

<p><i>предметні) символи українців (по 2 з кожної групи). Поясніть значення одного символу кожної групи.</i></p>	<p>Калина – символ життя, крові, вогню; символізує материнство: кущ – сама мати; цвіт, ягідки – діти; калина уособлює дім, батьків, усе рідне. Лелека – символ Батьківщини, сімейного щастя. Вишита сорочка – символ здоров’я, краси, щасливої долі, родової пам’яті, святковості; оберег.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>По 1 б. за кожну правильну відповідь + по 1 б. за правильне тлумачення.</p>
<p><i>16. Напишіть символіку квітів (щонайменше 2 квітів) та значення кольорів стрічок (щонайменше 2 кольорів) в українському віночку.</i></p>	<p>Віночок, зроблений з ніжних квіточок і трав, прикрашений яскравими стрічками, – це один з найдавніших символів української культури. Образ української дівчини неповний без цієї прикраси. Віночок має глибокий символічний зміст, відображаючи духовність та традиції українського народу. Гарні віночки на голову для дівчат – це оберег від усього злого і недоброго. Квіти для українського віночка використовувались різні. Одна прикраса могла бути створена навіть з 12 різних видів. Кожна квітка не тільки додавала віночку барв, але й щось символізувала. Мальва – символ краси, польовий дзвіночок – символ вдячності., м’ята – оберег дитини та її здоров’я, соняшник – символ відданості й вірності, безсмертник – здоров’я, волошка – простоти, півонія – довголіття, калина – краси та дівочої вроди, ромашка – ніжності, любові.</p> <p>Щоб віночок був особливим в нього влітали кольорові стрічки. Кожен відтінок наділявся певним символічним змістом. Світло-коричневі стрічки символізували землю-годувальницю. Жовтий колір з давніх часів є символом сонця – енергії, яка дає життя усьому на землі. Зелені стрічки символізували матінку природу, її силу та енергію. Блакитний та синій колір позначає небо та воду.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього 6 б. 6 б. – за вичерпну, змістовну, аргументовану відповідь; 5 б. – за не досить за вичерпну, змістовну, аргументовану відповідь; 4 б. – за неповну відповідь; 3 б. – не досить аргументовану відповідь; 2 б. – за відповідь, яка не відповідає повністю на питання; 1 б. – за суперечливу відповідь. 0 б. – за повну відсутність відповіді</p>
		<p>Примітка: за орфографічну, пунктуаційну грамотність, за граматичне і стильове оформлення роботи до всіх попередніх балів додається: усього 10 балів: 10 б. – 0-1 помилка; 9 б. – якщо допущено 2-3 помилки; 8 б. – якщо допущено 4-5 помилок; 7 б. – якщо допущено 6-7 помилок; 6 б. – якщо допущено 8-9 помилок; 5 б. – якщо допущено 9-10 помилок;</p>

		4 б. – якщо допущено 11-12 помилок. Якщо в роботі допущено більше 12 помилок, бали за грамотність не додаються.
		Усього: 100 б.